

כיצד מדליקים? (קל"ט י"א)

כידוע, נחלקו בית שמאי ובית הלל בענינם של נרות חנוכה, "בית שמאי" אומרים: יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך, ובית הלל אומרים: יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך. . .

דמעלין בקדש ואין מורדין" (שבת)

כמו ברב הענינים אנו נוהגים כבית הלל, ורמזו לכך:

ח' נרות והלכה כבית הלל

בלילה הראשון מדליק את הנר ה _____ במנורה, בלילה השני ובשאר הלילות מתחיל מהנר ה _____, שהוא הנר הנוסף באותו יום.

נמצא שתמיד מברך על הנוסף שהוא מורה על הנס, שהרי בתוספת הימים ניתוסף הנס! (שו"ע או"ח תרע"ו ה')

מה מקומו של השמש? _____

מתי מדליקים אותו? _____

הכלל בנר חנוכה: "הדלקה עושה מצוה" מה פרושו? (קל"ט י"ג)

האם מותר:

להדליק על השולחן ולהעביר לפתח?

להדליק בבית ולהעביר לרשות הרבים?

להדליק במעט שמן, על מנת להוסיף אח"כ?

הברכות על הדלקה (קל"ט, י"ב)

ביום הראשון מברכים שלוש ברכות

_____ .1

_____ .2

_____ .3

בשאר הימים אין מברכים שהחיינו.

"אשר קדשנו . . . וצונו" – היכן נצטוינו על הדלקת נרות חנוכה? _____

נרות לשם מצוה

"בבית שני כשמלכי יון גזרו גזרות על ישראל . . . ולחצום לחץ גדול עד שריחם עליהם אלוקי אבותינו והושיעם מידם והצילם . . . וכשגבעו ישראל על אויביהם ואבדום . . . ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקדש אלא פך אחד, ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד והדליקו ממנו נרות המערכה שמונה ימים עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור **שיהיו שמונת ימים האלו שתחילתם חמשה ועשרים בכסלו ימי שמחה והלל, ומדליקים בהם הנרות בערב על פתחי הבתים** בכל לילה ולילה משמונת הלילות **להראות ולגלות הנס** . . ." (רמב"ם, הלכות חנוכה)

מטרתה של הדלקת הנרות בחנוכה, היא אחת:

ולכן:

וכל מצות שמונת ימי חנוכה. הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד כדי להודות ולהלל לשמך הגדול על נסיד ועל נפלאותיך ועל ישועותיך

משום כך, עלינו להדליק גם _____ לשם מה? (קצש"ע קל"ט י"ד)

מה טעם החמירו חכמים בנר זה ואסרו בו הנאה יותר מכל המצוות שלא נתנו ליהנות? לפי שנה חנוכה הוא זכר לנר המערכה שבמקדש שלא נתן לאורה (ספר התודעה)

במה מדליקים נר חנוכה ?

הנר (קל"ט ד')

הפתילות:

הכלל: _____ כשרות לנר חנוכה

מצוה מן המובחר: _____ האם בכל לילה צריך פתילות

חדשות? _____

השמן

הכלל: _____ כשרים לנר חנוכה

מצוה מן המובחר: או כל שמן ש _____

והמשתמש בנרות – באלו נרות ישתמש? _____

"פתילות ושמינים שאמרו חכמים אין מדליקים בהם בשבת, מדליקים בהם בחנוכה בין בחול בין בשבת"

(רמב"ם, הלכ' חנוכה)

פתילה – רמז לגוף, שמן – כינוי לנשמה.

אפילו נשמות וגופים שמרב פחיתות אין להם עליה בשבת קדש, יש להם עליה בחנוכה, כי אז מגיע אור ה' גם למי שהוא בשפל המצב, בחינת למטה מעשרה (ר"מ מלכוביץ)

מה עושים בשמן ובפתילות אחרי חנוכה? _____ מדוע? _____ (קל"ט כ')

המנורה (קל"ט, ה')

באיזו מנורה נשתמש כדי להיות מן המהדרין? _____ ומהודר יותר _____

בעבר היו מדליקים נרות ב"נרות" – כלי חרס לתוכם היו יוצקים שמן, ובנקב מיוחד – משחילים הפתילה. האם מותר להדליק בהם נרות חנוכה? _____ על מה יש להקפיד? _____

חנוכויות בצורות מענינות הן ענף בתחום היודאיקה.

האמנם כל חנוכיה מענינת – כשרה?

כשרה?

מדוע?

איך צריכים הנרות לעמוד כדי שאכן. תהיה זו מנורה כשרה? (קל"ט ט')

החייבים בהדלקה

מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאוד וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבת האל והודיה לו על הניסים שעשה לנו. אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן ונרות ומדליק:

(רמב"ם, הל' מגילה וחנוכה ד' י"ב)

הכל חייבים בנר חנוכה. אפילו "קטן שהגיע לחינוך צריך להדליק" (שו"ע)

האם גם נשים חייבות? (קל"ט, ט"ז) _____ מדוע? _____

מה נוהגות דוקא הנשים מאותה סיבה (קל"ט, ג')? _____

מי וכמה מדליקים?

כמה נרות הוא מדליק בחנוכה? מצוה שיהיה כל בית ובית מדליק נר אחד. בין שהיו אנשי הבית מרובין בין שלא היה בו אלא אדם אחד. ומהדר את המצוה מדליק נרות כמנין אנשי הבית נר לכל אחד ואחד בין אנשים בין נשים ומהדר יותר על זה ועושה מצוה מן המובחר מדליק נר לכל אחד בלילה הראשון ומוסיף והולך בכל לילה ולילה נר אחד:

מעיקר הדין: _____ המהדרים: _____ המהדרין מן המהדרין: _____

כיצד אנו נוהגים?

למנהג האשכנזים (קל"ט ו') _____ ולמנהג הספרדים _____ כיצד יוצאת האשה ידי חובתה? _____ נשים אינן נכללות בחיוב "נר לכל אחד ואחד", כי אין מקומה של האשה ש"כל כבודה בת מלך פנימה" במצוה שכל ענינה פרסום הנס. (עפ"י חת"ס)

איך יוצא אורח שאינו בביתו? (קל"ט י"ט)

אם מדליקים באותו לילה בביתו _____ אם אין מדליקים בביתו, או אדם שמתגורר בפנימיה: _____ אם יש לו חדר משלו _____ אם אין לו חדר משלו _____

זמן ההדלקה (קל"ט י')

להבדיל מרב המצוות, שזמנן ביום – מצוותו של נר חנוכה דוקא בלילה, גם בכך מצאו גדולינו רמז:

מצוות נר חנוכה היא בלילי טבת הארוכים והחשוכים, כשהימים קצרים והאור מועט, לרמז שזו המצוה המסוגלת להאיר כל מחשכי הנפש. (ע"פ "בית אברהם")

לגבי זמן ההדלקה המדויק – יש מנהגים שונים:

הזמן המוקדם: _____
מאוחר ממנו: _____
הזמן המאוחר ביותר: _____

- כל זמן שבני אדם נעורים ויהיה בנרו פרסום הנס. מה דינו של מי שמדליק לאחר זמן זה?

_____

מה אסור לעשות משהגיע זמן ההדלקה? מדוע?

כמה זמן _____
צריכים הנרות לדלוק (לכל הפחות)? _____
ולכן על מה צריך להקפיד בשבת? _____

בערב שבת (קל"ט י"ז)

מקדימים _____ ואחר כך _____
חשבו: ומה עם "תדיר ושאינו תדיר – תדיר קודם?"

במוצאי שבת (קל"ט י"ח)

מקדימים _____ ואחר כך _____ ויש נוהגים אחרת: _____

היכן מדליקים נר חנוכה?

מקום ההדלקה (קל"ט, ז'), היות שכל ענינו של נר חנוכה – לפרסום הנס, יש להעמידו במקום שיהיה בו נראה וניכר.

מה היו עושים בזמן המשנה והגמרא?

כך גם מנהגים של רבינו בימינו. _____
אחרים מדליקים על _____
או _____
באיזה צד יעמדו הנרות כאשר הם בפתח? _____
מדוע? _____

מזוזה בימין ונר חנוכה בשמאל

הטעם לכך הוא כדי שהמדליק יהיה ביניהם וטלית מצויצת עליו, וממילא החוט המשולש בג' מצוות לא במהרה ינתק.

ג' מצוות הללו הם ר"ת צמ"ח ציצית מזוזה חנוכה, לומר לך דבזכות זה יבוא משיח צדקנו אשר צמח שמו (בן איש חי, וישב)

גובה הנרות (קל"ט, ח')

הנרות (והכונה לגבהם של השמן והפתילות, בלי קשר לגבהה של החנוכיה) צריכים להיות גבוהים יותר מ _____ ופחות מ _____.

באיזה גובה לא יוצאים ידי חובה? _____ מדוע?

האם מותר להדליק בעיר בחלון הקומה השלישית (שגבהו כ – 10 מטרים = כ 20 אמה לפי שיעור בינוני)? _____

נר חנוכה מצוותו למטה מעשרה

לומר שבחנוכה (מוריד הקב"ה שכינתו כביכול למטה מעשרה טפחים – אל האדן לקרבו (מאור עינים, מקץ)

לכן אמרו חז"ל דמצוות נר חנוכה למטה מעשרה לומר לך כי אף שהמקום נמוך הוא, והאדם צריך להנמיך עצמו להדליק הנרות, אך על פי כן הרי מצוותו שעשה פועלת לגבהי מרומים! (זרע קודש, צ"ז)